

LIBRIS

We know
books

@ Ioan Buteanu

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Buteanu, Ioan

Dumnezeu din nou în căutarea poporului Său : Cartea prorocului
Iezechiel / Ioan Buteanu. - București : Eikon, 2025

Conține bibliografie
ISBN 978-606-49-1526-9

2

Copertă: Teodora Buteanu

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Ioan Buteanu

Dumnezeu
din nou în căutarea
poporului Său

Cartea prorocului Iezechiel

E I K O N

București, 2025

Cuprins

Introducere	9
1. Cartea Sfântului Proroc Iezechiel în interpretări teologice și culturale românești	13
2. Noțiuni introductive la cartea Iezechiel.....	27
2.1. Date generale despre carte.....	27
2.2. Iezechiel și misiunea sa profetică	36
2.2.1. Epoca. Profetul în mijlocul istoriei.....	36
2.2.2. Iezechiel omul.....	40
2.2.3. Misiunea sa și modul ei de exprimare	42
2.3 Mesajul cărții.....	46
3. Dumnezeu în căutarea poporului Său – o manifestare a Providenței divine în cartea lui Iezechiel.....	51
3.1. Trimiterea unui proroc.....	53
3.2. Avertismentele, amenințările, prorociile	66
3.3. Acuzarea. Judecata aspră, neînduplecată a lui Dumnezeu	72
3.4. Pedeapsa	76
3.5. Oferirea Păstorului cel Bun	81
3.6. „Inima de carne” și „Duhul cel nou”	82
3.7. Harul Duhului Sfânt.....	85

3.8. Înfrângerea lui Gog	95
3.9. Păstrarea unei rămășițe care se va mântui	96
3.10. Templul nou	98
4. Considerații teologice	105
Concluzii	109
Bibliografie	113

Introducere

La începutul unei cărți poate fi o chemare. Aici și acum această chemare îmbină pentru mine sentimentul unui anumit mister și dorința de a-l aprofunda. Numele însuși de „Iezechiel” sună neobișnuit pentru un român ortodox de astăzi și nu cunosc personal nici un ortodox român botezat cu acest nume. Înainte de aceasta a fost însă lucrarea pe care am scris-o despre prorocul Ieremia, teza mea de licență la teologie, publicată apoi sub formă de carte. Scriind atunci rândurile despre Ieremia am simțit că mi-am făcut, încet-încet, în persoana lui un prieten; și că am ajuns și eu să fiu, printre prietenii lui mai erudiți decât mine, unul care încearcă să îl apropie mai mult de credincioșii ortodocși români de la începutul mileniului trei după Hristos. Sfântul proroc Ieremia a rămas de atunci prietenul meu și, căutând un alt posibil nou prieten, atenția mi s-a oprit asupra lui Iezechiel. Aceasta și fiindcă, deși am multă evlavie și la Isaia și la Daniel (dintre cei patru profeți scriitori mari), unele fragmente din viețile și scrierile lor mi-au părut că sunt mai cunoscute credincioșilor ortodocși români licențiați și nelicențiați în teologie.

Așa că a rămas spre studiu prorocul Iezechiel și cartea sa. Câteva lucruri au intrat în inima mea citind despre profeții Vechiului Testament. Acestea ar fi: suferința, viața trăită la maximum și din ce în ce mai aprofundat în Adevărul viu și imprevizibil al lui Dumnezeu,

1.

Cartea Sfântului Proroc Iezechiel în interpretări teologice și culturale românești

În secțiunea de față încerc uneori doar să amintesc iar alteori să prezint unele cărți și articole ce sunt dovezi ale atenției care i-a fost acordată Sfântului Prooroc Iezechiel de către unii autori români, teologi sau oameni de cultură.

În secțiunea rezervată „bibliografiei recomandate în limba română” a „Introducerii în Vechiul Testament” coordonate de părintele Ioan Chirilă în 2018 am găsit ca fiind cele mai vechi scrieri științifice pe acest subiect de la noi din țară, o scurtă carte și un articol, ambele din 1905. E vorba despre cartea lui Șerban Popescu „Priviri asupra profetului Iezechiel” publicată la editura „Tipografia Gutenberg” din București și despre articolul lui Calistrat Orleanu-Bârlădeanu publicat în numărul 12 al revistei „Biserica Ortodoxă Română” din anul amintit mai sus. Următorul în ordine cronologică este articolul lui D. Achimescu care a apărut sub titlul „Fiul omului” în numerele 5-6 ale „Revistei Teologice” din 1935.¹ Din păcate încă nu am reușit să ajung în posesia acestor texte, dar am considerat necesar cel puțin să amintesc

¹ Ioan Chirilă (coord.), *Introducere în Vechiul Testament*. Editura Basilica, București, 2018, pp. 590-591.

aceste titluri ca pe niște repere istorice ale receptării acestui mesager al Domnului în cultura română.

În continuare prezentarea noastră nu va mai urma criteriul cronologic.

Un filozof despre proroc

O abordare cumva surprinzătoare este aceea a „filozofului român de origine evreiască”² Ion Banu. Așa cum arată titlul unei cărți de-a sale, „Profeții biblice vorbind filosofiei”, el consideră că filozofia nu se ocupă deloc de studiul scrierilor prorocilor din Vechiul Testament:

Tratatele curente de istoriografie a filosofiei prezintă de regulă o pată albă, sau aproape albă, care ne-a stârnit atenția. (...) istoriografia *filosofiei* trece aproape întotdeauna peste valorile filosofice din *Biblie*, neglijându-le, fie că socotește că nu e cazul să adaste asupra lor, fie considerând că ceea ce era de spus a fost deja inclus în cadrul istoriei religiei, fără să mai fie nevoie de noi expuneri.³

Ion Banu spune că va încerca să examineze textele prorocilor lui Israel „din punctul de vedere al conștiinței filosofice a epocii contemporane nouă”⁴. (Cartea a

² Vitrină de carte: Ion Banu, cercetător de marcă în domeniul filosofiei. <https://www.bibliotecaamm.ro/recomandari/vitrina-de-carte-ion-banu-cercetator-de-marca-in-domeniul-filosofiei/2023/06/16/>. Accesat 3.03.2025.

³ Ion Banu, *Profeții biblice vorbind filosofiei*, Editura Științifică, București, 1994, p. 5.

⁴ *Ibidem*, p. 6.

apărut în 1994, Ion Banu a murit în 1993.) Dacă există sau nu „o conștiință filosofică” a fiecărei epoci e o chestiune pe care nu o vom aborda aici.

Ion Banu vede în prorocul Iezechiel un fel de arbitru între oameni și Dumnezeu, adică”pe înțeleptul care, în numele unui Bine superior, nu-i cruță pe oamenii cei vinovați, dar critică și divinitatea care-i face să sufere peste anumite limite”.⁵ Autorul român afirmă că în această carte biblică e vorba despre „condiția umană” și despre „unitatea omenirii”. Referitor la prima chestiune se spune că: „La Iezechiel se reliefează îndeosebi *diferența* dintre el și cei din jur, nota de superioritate revendicativă-dumnezeiască. Iezechiel ne oferă un ideal de mare noblețe, dar problematic, dacă nu chiar utopic.”⁶ Despre a doua problemă amintită mai sus, Ion Banu afirmă: „Cugetarea gânditorului de care vorbim în aceste pagini e străbătută de linia care, valorizând individualul, pe de o parte, și universalul, pe de altă parte, *unifică* acești doi termeni contradictorii, în toate planurile ce constituie obiectul meditației sale.”⁷

A încerca să îi prezinți pe prorocii „Vechiului Testament” ca pe niște filozofi care meditează la diverse teme consider că e o abordare cam artificială și forțată, adică depărtată de o înțelegere exactă și nuanțată a acestora. Un om ca Iezechiel, care trăiește o viață atât de tumultuoasă rămânând mereu un „glas” al Domnului, nu cred că poate fi considerat un arbitru între Dumnezeu

⁵ *Ibidem*, p. 97.

⁶ *Ibidem*, p. 102.

⁷ *Ibidem*, p. 107.

și oameni. Prorocii primesc revelația și o transmit, ei nu meditează așa cum fac filozofii. Prorocii, pentru a fi înțeleși cu adevărat și integral, cred că trebuie priviți din perspectivă religioasă și nu filozofică.

Un autor laic despre profet

Medicul psihiatru Ion Vianu, fiul cunoscutului critic și estetician Tudor Vianu, într-o pastilă jurnalistică reduce mesajul viziunii inaugurale a profetului Iezechiel la unul specific literaturii științifico-fantastice:

Merită să redăm versetul 28 (din capitolul 1, nota mea) în forma lui originală: "Cum este curcubeul ce se află pe cer la vreme de ploaie, așa era înfățișarea acelei lumini strălucitoare care-l înconjură. Astfel era chipul slavei Domnului. Și când am văzut eu aceasta, am căzut cu fața la pământ."

Nu este nevoie de multă imaginație pentru a asimila viziunea profetică a lui Iezechiel cu apariția în epicul științifico-fantastic, contemporan nouă, a unor nave zburătoare, pornite la cucerirea lumii, cu un punct de cădere în cetatea înfrunțurilor celor mai decisive ale umanității, Ierusalimul. Prezența unor atribute mecanice (roți), mișcarea neîncetată, fenomenele luminoase ne duc către viziuni ale profeților moderni care sînt autorii de fantascienza. Un fenomen istoric atestat, cucerirea Ierusalimului de către Babilon, prefigurează războaie cosmice, angajînd astfel destinul omenirii.⁸

⁸ Ion Vianu. *Iezechiel, autor științifico-fantastic*. (apărut în *Dilemateca*, anul VIII, nr. 88, septembrie 2013). <https://dilemaveche.ro/sectiune/dilemateca/iezechiel-autor-stiintifico-fantastic-598304.html>. Accesat 28 mai 2024.

Trei autori bapțiști despre proroc

Pastorul Iosif Țon, în cartea sa „Oameni mari din Vechiul Testament”, încearcă, evidențiind detalii din cartea prorocului, să le conecteze cu perioada contemporană nouă și cu sensibilitatea auditoriului său. După Iosif Țon misiunea fiului lui Buzi a fost aceea de a spulbera „falsa” speranță a conaționalilor săi că Ierusalimul va fi salvat de oameni (de puterea militară a Egiptului sau de orice altceva). Ierusalimul e condamnat, fiindcă slava lui Dumnezeu a părăsit Templul din cauza păcatelor oamenilor. El spune că Dumnezeu ne ia lucrurile materiale de care ne legăm, „ca să ni se poată da pe El Însuși.”⁹ Acest predicator baptist continuă vorbind despre faptul că, după ce Domnul îl golește pe om de toate certitudinile exterioare, se ocupă El Însuși de făptura Sa¹⁰ și despre faptul că, după toate falimentele, „se poate relua totul de la început cu Dumnezeu”¹¹. Cei care au acceptat lecția spirituală a exilului se vor bucura de această reînnoire, de această curățire:

Dintre oamenii aceia, care I-au rămas credincioși lui Dumnezeu, care au acceptat curățirea de către Dumnezeu, dintre oamenii aceia Dumnezeu și-a ales rămășița pe care a adus-o înapoi la Ierusalim, curățită de idolatrie. Oameni reabilitați, oameni refăcuți, oameni curățiți în focul robiei: Așa a lucrat Dumnezeu acolo.¹²

⁹ Iosif Țon, *Oameni mari din Vechiul Testament*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2003, pp. 463-464, 469.

¹⁰ *Ibidem*, p. 471.

¹¹ *Ibidem*, p. 472.

¹² *Ibidem*, p. 476.

Cel de al doilea pastor amintit în titlul subcapitolului e Daniel Brânzei. El este sau a fost „pastor baptist la Biserica «Bethel» din Anaheim, California”¹³. A scris cartea „Ezechiel. Chemarea slavei” publicată (în cel puțin într-una dintre ediții) în 2014. Încă din introducere el remarcă faptul că:

Fără nici o îndoială, cartea lui Ezechiel a fost una din cele mai neglijate cărți ale Bibliei. Conținutul ei ne sperie, ne uimește și ne aruncă într-o stare de neputință. Asta a fost până curând. Astăzi, cartea lui este un bestseller în Israel. Speriată de evenimentele din Orientul apropiat, omenirea se apleacă atent asupra ei și asupra revelațiilor epocale pe care le cuprinde. Joel Rosenberg a prins acest val de interes și a publicat o variantă romanțată a profețiilor sub titlul „The Ezekiel Option”. Noi vă propunem un studiu mai serios, dar nu mai puțin spectacular, în cuprinsul acestei remarcabile cronică despre...viitor.¹⁴

Daniel Brânzei încearcă să îl situeze pe prorocul nostru între ceilalți proroci mari astfel: „Isaia este profetul Fiului lui Dumnezeu; Ieremia este purtătorul de cuvânt al Tatălui, care-și disciplinează copiii; Ezechiel este prorocul Duhului, numit în textul cărții: «Slava Domnului».”¹⁵ Tot la început vorbește și despre unicitatea cărții și despre epoca istorică în care apare.

¹³ *Ezechiel - Chemarea Slavei* de Daniel Brânzei <https://www.amazon.com/-/be/Daniel-Branzei/dp/2924375150>. Accesat 30.05.2024.

¹⁴ Daniel Brânzei, *Ezechiel. Chemarea slavei. Studiu în cartea profetului Iezechiel*, fără an, editură, loc., p. 7.

¹⁵ *Ibidem*, p. 8.

În afară de introducere, cartea e împărțită în alte patru secțiuni intitulate „Ezechiel și lumea spirituală”, „Ezechiel și lumea divină”, „Ezechiel și Istoria” și „Ezechiel și cititorii creștini”, ultima ocupând locul concluziei.

În această parte concluzivă, Daniel Brânzei le oferă un răspuns celor care, ca domnul Ion Vianu, văd în scrierile prorocului Iezechiel asemănări cu literatura științifico-fanatastică:

Dacă vreți să ne exprimăm în limbajul la modă astăzi, întruparea Domnului Isus a pus la îndemâna omenirii o veritabilă „întâlnire de gradul patru”. Cel mai „extraterestru” vizitator pe care-l putea avea planeta aceasta, fiu de Dumnezeu, creator al lumii, Isus Christos a fost anunțat la naștere de o „oaste extraterestră” care a intonat melodii din sferele cerești. El a trăit apoi printre noi „plin de har și de adevăr” o viață ireproșabilă, a săvârșit lucrări supranaturale, i-a învățat pe oameni despre destinul lor ceresc. Într-o anumită ocazie, Isus Christos și-a dovedit divinitatea prin faptul că s-a transformat înaintea a trei dintre ei într-o metamorfoză extraterestrială.¹⁶

Daniel Brânzei argumentează ultima frază spusă mai sus citând fragmentul din Marcu 9 despre Schimbarea la față a Domnului.

Cel de al treilea autor baptist care a scris o lucrare amplă despre prorocul Iezechiel este Benjamin Fărăgău, „doctor în teologie, învățător în Biserica Baptistă nr. 3

¹⁶ *Ibidem*, p. 215.